

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Оториноларингології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ
01 вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АЛЕРГІЧНІ УРАЖЕННЯ ВЕРХНІХ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ ТА ВУХА»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність: 222 «Медицина»
Освітньо-професійна програма: Медицина

2023

Робоча програма складена на основі державного стандарту спеціальності «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина».

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 8 від 29 червня 2023 року).

Розробники:
завідувач кафедри, д.мед.н., проф. Пухлік С.М.
к.мед.н., ас. Дедикова І.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри оториноларингології
Протокол № 1 від 30.08.2023 р.

Завідувач кафедри _____ Сергій Пухлік

Погоджено із гарантом ОПП _____ Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметно-цикловою методичною комісією з хірургічних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 1 від 30.08.2023 р.

Голова предметно-циклової методичної комісії з хірургічних дисциплін ОНМедУ

_____ Василь Міщенко

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри оториноларингології
Протокол № 1 від "28" 08 2024 р.

Завідувач кафедри _____ Сергій Пухлік
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри оториноларингології
Протокол № 1 від "26" 08 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Сергій Пухлік
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Денна форма навчання Обов'язкова дисципліна
Кредитів: 3		Рік підготовки: 6
Годин: 90	Спеціальність 222 «Медицина»	Семестр: XI
		Лекції (0 год.)
Змістових модулів: 4	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	Семінарські (0 год.)
		Практичні (30 год.)
		Лабораторні (0 год.)
		Самостійна робота (60 год.)
		у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)
		Форма підсумкового контролю – залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання

Мета: Опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі оториноларингології та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання:

1. Формування вмінь та навичок з диференційної діагностики алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.
2. Удосконалення навичок обґрунтування клінічного діагнозу, складання плану лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Опанування вмінням визначати тактику невідкладної допомоги, лікування та профілактики алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Інтегральна компетентність (рівень 7) за вимогами НРК. Здатність розв'язувати типові та складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

Загальні компетентності за вимогами НРК

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності
- ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення
- ЗК7. Здатність працювати в команді
- ЗК10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- СК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані
- СК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів
- СК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання
- СК4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань
- СК5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань

СК6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань

СК7. Здатність до діагностування невідкладних станів

СК8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги

СК9. Здатність до проведення лікувально-евакуаційних заходів

СК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання

СК17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції

СК25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

СК26. Здатність визначати тактику ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду

СК27. Здатність до вміння діагностувати та визначати тактику ведення хворих на позалегеневі й поширені форми туберкульозу, у т.ч. ко-інфекцію ТБ/ВІЛ з хіміорезистентним перебігом

Програмні результати навчання

ПРН1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.

ПРН4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН8. Визначити головний клінічний синдром або симптом, яким обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони

здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміння обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

ПРН17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН32. Вміння діагностувати та визначати тактику ведення хворих на позалегенсві й поширені форми туберкульозу, у т.ч. ко- інфекцію ТБ/ВІЛ з хіміорезистентним перебігом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати: Етіологію, патогенез, клініку, діагностику, диференційну діагностику, лікування, профілактику алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.

Вміти:

- Спілкуватися із пацієнтами, збирати скарги, анамнез життя та захворювання.
- Оцінювати стан ЛОР органів у нормі та при різноманітних видах алергологічної патології.
- Проводити клінічне обстеження ЛОР хворих з алергічною патологією за стандартними методиками.
- Аналізувати результати лабораторних, функціональних та інструментальних досліджень.
- Проводити диференційну діагностику та обґрунтовувати клінічний діагноз.
- Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах.
- Визначати характер та принципи лікування хворих на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) при алергічних захворюваннях верхніх дихальних шляхів та вуха.
- Вести медичну документацію алергічних захворюваннях верхніх дихальних шляхів та вуха.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Основи алергології. Методи дослідження при алергічних захворюваннях верхніх дихальних шляхів та вуха.

Тема 1. Механізми розвитку алергічних реакцій. Типи алергічних реакцій. Медіатори алергії. Зміна структури інфекційної захворюваності. Спадкові фактори. Середовищні фактори. Полютанти. Стадії алергічної реакції. Типи реакцій гіперчутливості.

Імуноглобуліни. Імунні комплекси. Цитокіни. Біохімічні медиатори, які викликають функціональні порушення та клінічні прояви алергії верхніх дихальних шляхів та вуха.

Тема 2. Алергени та фактори, що сприяють розвитку алергії. Ендоалергени та екзоалергени. Неінфекційні алергени: пилкові, побутові, харчові, епідермальні, інсектні, лікарські, промислові. Інфекційні алергени: бактеріальні, вірусні, грибові, алергени гельмінтів. Етапи реалізації генетичної схильності. Фактори навколишнього середовища.

Тема 3. Методи дослідження вуха, носа, приносних пазух, глотки, гортані, трахеї. Ендоскопічні методи дослідження ЛОР органів. Оволодіння здобувачами вищої освіти практичними навичками: користування лобним рефлектором, лобним освітлювачем та проведення отоскопії, передньої риноскопії, епі-, мезо- та гіпофарингоскопії, непрямой ларингоскопії, дослідження прохідності слухової труби, визначення гостроти слуху, визначення дихальної та нюхової функцій носу, взяття мазків з носа, глотки для бактеріологічного та цитологічного дослідження.

Загальноклінічні, інструментальні та променеві методи дослідження. Фіброскопія та ендоскопія зовнішнього слухового проходу, носа, приносних пазух та носоглотки, глотки, гортаноглотки, гортані.

Тема 4. Семіотика, загальна лабораторна та специфічна алергодіагностика алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха. Збір алергологічного анамнезу. Клініко-лабораторне дослідження. Шкірні алергологічні проби: нашкірні, скарифікаційні, прик-тест, внутрішньошкірні. Показання та протипоказання до шкірних проб. Провокаційні тести: назальний, інгаляційний, підязиковий, елімінаційний, лейкоцитопенічний. Імуно-лабораторне обстеження: радіоалергосорбентний, імуноферментний аналіз для визначення специфічного імуноглобуліну Е, молекулярний ALEXтест.

Змістовний модуль 2. Принципи лікування алергологічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.

Тема 5. Елімінація алергенів. Усунення контакту з причинними алергенами. Гігієна навколишнього середовища, оселі та пацієнта. Освіта пацієнта. Планування відпочинку. Використання акарицидів. Носовий душ.

Тема 6. Фармакотерапія алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха. Групи протиалергічних лікарських засобів. Механізми дії. Місцеві та системні протиалергічні засоби. Побічні дії. Ступеневий підхід фармакотерапії. Вибір тактики лікування в залежності від симптомів, ступеню тяжкості, коморбідних станів та ускладнень алергічного захворювання. Комбінована фармакотерапія.

Тема 7. Специфічна імунотерапія алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха. Механізми дії специфічної імунотерапії. Способи використання. Показання. Обмеження та протипоказання. Предсезонна, сезонна, цілорічна СІТ. Методи та умови прискореної СІТ. Способи введення лікувальних алергенів. Загальні та місцеві побічні реакції. Очікувані результати та їх контроль.

Змістовний модуль 3. Алергологічні захворювання верхніх дихальних шляхів та вуха.

Тема 8. Атопічний дерматит шкіри зовнішнього слухового проходу. Клініко-патогенетичні варіанти атопічного дерматиту шкіри зовнішнього слухового проходу. Тригерні чинники. Гістамінолібератори. Обов'язкові та додаткові діагностичні критерії. Лабораторні тести. Диференційна діагностика з шкірними проявами інфекції, хворобами імунної системи, метаболічними порушеннями, синдромами, які подібні дерматозам. Поетапне лікування. Правила догляду за шкірою зовнішнього слухового проходу. Профілактика загострень.

Тема 9. Алергічний назофарингіт. Секреторний отит. Етапи та механізм розвитку алергічного назофарингіту. Сучасний діагностичний алгоритм. Ендоскопічні ознаки. Елімінаційні заходи. Ступінчасте застосування патогенетично зумовленої фармакотерапії. Вікові особливості специфічної алергодіагностики та імунотерапії алергічного назофарингіту. Патолофізіологія та клінічний перебіг секреторного отиту.

Критерії діагностики. Консервативні способи лікування секреторного отиту на тлі алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів. Хірургічне лакування секреторного отиту. Прогноз.

Тема 10. Алергічний риніт.Класифікація. Ускладнення. Лікування та фармакологічний контроль. Причини інтермітуючого та персистуючого алергічного риніту. Механізм розвитку та стадії. Класифікація за типом реакції, за морфологічними змінами, за клінічним перебігом, за тривалості експозиції алергену, залежно від симптомів і ступеня тяжкості. Клінічні симптоми та функціональні порушення в залежності від біохімічного медіатора. Типові симптоми. Діагностичні критерії. Алергодіагностика. Диференційна діагностика між сезонним та цілорічним алергічним ринітом. Диференційна діагностика між алергічним, інфекційним та вазомоторним ринітом. Ускладнення: неспецифічна полісенсibiliзація, поліалергія, поліпозний риносинусит, бронхіальна астма. Елімінаційні заходи. Принципи фармакотерапії. Алергенспецифічна терапія. Перспективи лікування.

Тема 11. Хронічний риносинусит з поліпами. Багатофакторна, алергічна, інфекційно-алергічна, аутоімунна теорії етіопатогенезу поліпозного риносинуситу. Системні, рецидивуючі генетично зумовлені поліпи, хронічний поліпозно-гнійний риносинусит (нейтрофільні поліпи), локальна патологія в остеомеатальному комплексі (антрохоанальний поліп), хронічний інфекційно-алергічний риносинусит, аспірин-індуковані поліпи носа. набряковий еозинофільний поліп носа. Фіброзно-запальний поліп. Залозистий поліп. Поліп з атиповою стромою. Класифікація Штаммбергера. Обовязкові і додаткові методи діагностики поліпозного риносинусита. Медикаментозне та хірургічне лікування.

Тема 12. Аспіринова тріада. Теорія патогенезу. Прояви та клінічний перебіг. Ознаки та постановка діагнозу. Особливості дієти та фармакологічного контролю. Десенсибілізація аспірином. Показання до хірургічного лікування. Прогноз.

Тема 13. Псевдоалергічні стани в ЛОР практиці. Синдром низької толерантності до гістаміну. Причинизниженняактивності діаміноксидази. Клінічні прояви. Диференційний діагноз. Особливості дієти. Лікування. Механізми сенсibiliзації при паразитарних інфекціях. Клінічні прояви паразитарної сенсibiliзації верхніх дихальних шляхів. Диференційний діагноз. Тактика лікування.

Змістовний модуль 4. Невідкладні стани при алергологічних захворюваннях верхніх дихальних шляхів та вуха.

Тема 14. Ангіоневротичний набряк гортані. Етіопатогенез набряку Квінке гортані. Причини. Діагностичні критерії. Стадії стенозу гортані. Набутий та спадковий брадикінін-індукований ангіоневротичний набряк гортані. Типиспадкового брадикінін-індукованого ангіоневротичного набряку гортані. Особливості діагностики та перебігу. Короткотривала профілактика. Довготривала профілактика. Невідкладна допомога. Медикаментозне дестенозування. Лікувальна тактика 3 та 4 стадії стенозу у сучасному аспекті. Конікотомія. Кріконікотомія. Трахеостомія.

Тема 15. Алергія на ліки в оториноларингології. Синдром Лайєлла. Анафілактичний шок. Класифікація побічних ефектів дії лікарських засобів. Етапи розвитку медикаментозної алергії. Поняття метаболічної біотрансформації препаратів. Фактори ризику медикаментозної алергії. Клінічна класифікація алергійних реакцій на лікарські засоби. Діагностика медикаментозної алергії. Профілактика медикаментозної алергії. Синдром Лайєлла: клінічна картина, диференційний діагноз, лікування. Патолофізіологічні механізми анафілактичного шоку. Механізми дегрануляції базофілів. Клінічна картина анафілактичного шоку. Лікування.

Залік. Оцінюється за двобальною шкалою: оцінка «зараховано» виставляється здобувачу вищої освіти, який виконав навчальний план дисципліни, не має академічної заборгованості; рівень компетентності — високий (творчий); оцінка «не зараховано» виставляється здобувачу вищої освіти, який не виконав навчальний план дисципліни, має

академічну заборгованість (середній бал нижче 3,0 та/або пропуски занять); рівень компетентності — низький (рецептивно-продуктивний).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРС
Змістовий модуль 1. Основи алергології. Методи дослідження при алергічних захворюваннях верхніх дихальних шляхів та вуха.						
Тема 1. Механізми розвитку алергічних реакцій. Типи алергічних реакцій. Медіатори алергії.	6	0	0	2	0	4
Тема 2. Алергени та фактори, що сприяють розвитку алергії.	6	0	0	2	0	4
Тема 3.Методи дослідження вуха, носа, приносних пазух, глотки, гортані, трахеї. Ендоскопічні методи дослідження ЛОР органів.	6	0	0	2	0	4
Тема 4. Семіотика, загальна лабораторна та специфічна алергодіагностика алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.	6	0	0	2	0	4
Разом за змістовим модулем 1	24	0	0	8	0	16
Змістовий модуль2.Принципи лікування алергологічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.						
Тема 5. Елімінація алергенів.	6	0	0	2	0	4
Тема 6.Фармакотерапія алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.	6	0	0	2	0	4
Тема 7. Специфічна імунотерапія алергічнихзахворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.	6		0	2	0	4
Разом за змістовим модулем 2	12	0	0	4	0	8
Змістовий модуль 3. Алергологічні захворювання верхніх дихальних шляхів та вуха.						
Тема 8. Атопічний дерматит шкіри зовнішнього слухового проходу.	6		0	2	0	4
Тема 9.Алергічний назофарингіт.Секреторний отит.	6	0	0	2	0	4
Тема 10. Алергічний риніт. Класифікація. Ускладнення. Лікування та фармакологічний контроль.	6		0	2	0	4
Тема 11 . Хронічний риносинусит з поліпами.	6	0	0	2	0	4
Тема 12. Аспіринова тріада.	6		0	2	0	4
Тема 13. Псевдоалергічні стани в ЛОР практиці.	6		0	2	0	4
Разом за змістовим модулем 3	36	0		12	0	24

Змістовий модуль 4. Невідкладні стани при алергологічних захворюваннях верхніх дихальних шляхів та вуха.						
Тема 14. Ангіоневротичний набряк гортані.	6	0	0	2	0	4
Тема 15. Алергія на ліки в оториноларингології. Синдром Лайєлла. Анафілактичний шок.	6	0	0	2	0	4
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	12	0	0	4	0	8
Залік	0	0	0	0	0	0
<i>Індивідуальні завдання</i>	0	0	0	0	0	0
Усього годин	90	0	0	30	0	60

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

Лекційні заняття не передбачені.

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№ з.п.	ТЕМА	Кількість годин
1	Механізми розвитку алергічних реакцій. Типи алергічних реакцій. Медіатори алергії.	2
2	Алергени та фактори, що сприяють розвитку алергії.	2
3	Методи дослідження вуха, носа, приносових пазух, глотки, гортані, трахеї. Ендоскопічні методи дослідження ЛОР органів.	2
4	Семіотика, загальна лабораторна та специфічна алергодіагностика алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.	2
5	Елімінація алергенів.	2
6	Фармакотерапія алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.	2
7	Специфічна імунотерапія алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.	2
8	Атопічний дерматит шкіри зовнішнього слухового проходу.	2
9	Алергічний назофарингіт. Секреторний отит.	2
10	Алергічний риніт. Класифікація. Ускладнення. Лікування та фармакологічний контроль.	2
11	Хронічний риносинусит з поліпами.	2
12	Аспіринова тріада.	2
13	Псевдоалергічні стани в ЛОР практиці.	2
14	Ангіоневротичний набряк гортані.	2
15	Алергія на ліки в оториноларингології. Синдром Лайєлла. Анафілактичний шок.	2
	Всього	30

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми / види завдань	Кіл-ть годин
1.	Тема 1-15. Підготовка до практичних занять	4

	Разом	60
--	--------------	-----------

7. Методи навчання

Практичні заняття: бесіда, рольові ігри, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах, тренувальні вправи з диференціальної діагностики алергологічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійна робота з банком тестових завдань Крок-2, самостійне опанування алгоритмів спілкування з хворими на алергологічні захворювання верхніх дихальних шляхів та вуха.

8. Форми контролю та методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання комунікативних навичок під час рольової гри, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: Залік. Оцінюється за двобальною шкалою: оцінка «зараховано» виставляється здобувачу вищої освіти, який виконав навчальний план дисципліни, не має академічної заборгованості; рівень компетентності — високий (творчий); оцінка «не зараховано» виставляється здобувачу вищої освіти, який не виконав навчальний план дисципліни, має академічну заборгованість (середній бал нижче 3,0 та/або пропуски занять); рівень компетентності — низький (рецептивно-продуктивний).

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Здобувач допускається до заліку за умови виконання вимог навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він отримав не менше 3,00 балів.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінка за дисципліну складається на 50% з оцінки за поточну.

Середній бал за дисципліну переводиться у національну оцінку та конвертується у бали за багатобальною шкалою (200-бальною шкалою).

Конвертація традиційної оцінки в 200-бальну виконується інформаційно-технічний відділ Університету програмою «Контингент» за формулою:

Середній бал успішності (поточної успішності з дисципліни) $\times$ 40

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

За *рейтинговою шкалою ECTS* оцінюються досягнення здобувачами вищої освіти з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів, шляхом ранжування, а саме:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни

Навчально-методична література:

1. Лекції з клінічної імунології та алергології для практичних лікарів (цикл лекцій - частина друга). – Львів. – 2014. – 622 с.
2. Алергічний риніт. Практикум лікаря. Школа доказової медицини. За редакцією д.мед.н., професора Поповича В.І. – Київ. – 2020. – 47с.
3. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дієва Ю.В. Оториноларингологія. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 460 с.
4. Алергологія. Підручник за редакцією д.мед.н., професора Кузнецової Л.В., Національна медична академія післядипломної підготовки імені П.Л.Щупика. – Київ, 2008. 295 с.
5. Науменко О.М., Васильєв В.М., Дєєва Ю.В., Безшапочний С.Б. Невідкладна допомога в оториноларингології: навчальний посібник // Всеукраїнское специализированное издательство «Медицина». – 2017. – 144с.

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

Змістовний модуль 1. Основи алергології. Методи дослідження при алергічних захворюваннях верхніх дихальних шляхів та вуха.

1. Причин підвищення частоти алергічних захворювань.
2. Стадії прямої алергічної реакції.

3. Типи реакцій гіперчутливості.
4. Механізми виділення гістаміну.
5. Алергени. Визначення. Класифікація.
6. Поняття перехресної алергії.
7. Фактори довкілля, що впливають на стан імунної системи людини.
8. Періоди впливу шкідливих факторів довкілля на стан імунної системи.
9. Методи дослідження ЛОР органів: огляд.
10. Методи дослідження ЛОР органів: інструментальні методи.
11. Методи дослідження ЛОР органів: лабораторні методи.
12. Методи дослідження ЛОР органів: променеві методи.
13. Етапи діагностики алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха. Збирання алергологічного анамнезу.
14. Клініко-лабораторне обстеження при алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.
15. Шкірні алергологічні проби при алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.
16. Провокаційні проби при алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.
17. Імуно-лабораторне дослідження при алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.

Змістовний модуль 2. Принципи лікування алергологічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.

18. Способи елімінації алергенів.
19. Місцева антигістамінна терапія алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.
20. Системна антигістамінна терапія алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.
21. Топічна терапія глюкокортикостероидними препаратами алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.
22. Системна терапія глюкокортикостероидними препаратами алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.
23. Антілейкотрієнові препарати при лікуванні алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.
24. Стабілізатори мембран тучних клітин при лікуванні алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.
25. Елімінаційна терапія при лікуванні алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.
26. Механізми, мета та переваги специфічної імунотерапії при лікуванні алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха.
27. Способи введення алергенів для проведення специфічної імунотерапії алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та вуха. Показання та протипоказання.

Змістовний модуль 3. Алергологічні захворювання верхніх дихальних шляхів та вуха.

28. Діагностика atopічного дерматиту шкіри зовнішнього слухового проходу.
29. Лікування atopічного дерматиту шкіри зовнішнього слухового проходу.
30. Механізми розвитку та діагностика алергічного ринофарингіту.
31. Методи лікування алергічного ринофарингіту.
32. Патолофізіологія та клінічний перебіг секреторного отиту на тлі алергічного запалення.
33. Методи лікування секреторного отиту з алергічним компонентом.
34. Класифікація алергічного риніту. Причинні алергени.
35. Клінічні прояви та діагностика алергічного риніту.
36. Диференційний діагноз цілорічного алергічного та вазомоторного риніту.
37. Ступені тяжкості алергічного риніту та ускладнення.

38. Лікування алергічного риніту.
39. Класифікація риносинуситів. Види інтраназальних поліпів.
40. Діагностика та стадії розповсюдження.
41. Методи лікування риносинуситів з еозинофільними поліпами.
42. Теорія патогенезу аспіринової тріади
43. Особливості клінічного перебігу аспіринової тріади.
44. Лікування аспіринової тріади.
45. Імунна відповідь при гельмінтозах.
46. Прояви з боку верхніх дихальних шляхів при паразитарної сенсibiliзації.
47. Синдром низької толерантності до гістаміну. Способи корекції.
- Змістовний модуль 4. Невідкладні стани при алергологічних захворюваннях верхніх дихальних шляхів та вуха.**
48. Види ангіоневротичного набряку. Характеристика ангіоневротичного набряку гортані, індукованого медіаторами тучних клітин.
49. Характеристика ангіоневротичного брадікінін-індукованого набряку гортані. Довготривала та короткотривала профілактика.
50. Стадії стенозу гортані, принципи лікування (медикаментозне, продовжена інтубація, трахеотомія).
51. Трахеостомія: показання, її варіанти, техніка виконання.
52. Класифікація алергійних реакцій на лікарські засоби. Фактори, що сприяють розвиткові прямих алергійних реакцій на лікарські засоби
53. Загальні принципи лікування при медикаментозній алергії.
54. Патофізіологічні механізми анафілактичного шоку. Найчастіші алергенні фактори розвитку.
55. Клінічна картина анафілактичного шоку.
56. Лікування анафілактичного шоку.
57. Синдром Лайелла. Причини. Диференційний діагноз. Лікування.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Лекції з клінічної імунології та алергології для практичних лікарів (цикл лекцій - частина друга). – Львів. – 2014. – 622 с.
2. Пухлік Б.М. Поллиноз. – Вінниця, 2017. – 59 с.
3. Алергічний риніт. Практикум лікаря. Школа доказової медицини. За редакцією д.мед.н., професора Поповича В.І. – Київ. – 2020. – 47с.
4. Посібник до практичних занять з оториноларингології для викладання за кредитно-модульною системою: Навчальний посібник. / Мітін Ю.В., Наumenко О.М., Дєєва Ю.В., Шевчук Ю.В., Островська О.О. К.: ВCB «Медицина», 2015. 136 с.
5. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дієва Ю.В. Оториноларингологія. – К.: ВCB «Медицина», 2017. – 460 с.

Додаткова література

1. Пухлік С.М. Аналіз протирецидивного лікування хворих на алергічні риніти, які ускладнюються поліпозним риносинуситом /С. М. Пухлік, В. В. Колесніченко, І.В. Дєдікова // Оториноларингологія. - Київ, 2019. - № 1-с (2).- С.83-84.
2. Безшапочний С.Б., Лобурець В.В. Сучасні аспекти риносинуситів // Клінічна імунологія. Алергологія. Інфектологія. – 2007. -№6. – С.43 – 48.
3. Диференційна діагностика алергії і псевдоалергії. Тактика Лікування: метод рекомендації / укл. В.Є. Казмірчук, Д.В. Плахотна. – К., 2004. – 21 с.
4. Гасєвський В.Ю. Клінічні та морфофункціональні особливості хворих на хронічний поліпозний риносинусит з рецидивуючим перебігом. – Львів, 2009. – 64 с

5. Герич О.М., Попович В.І., Рижик В.М. та ін. Комп'ютерно-томографічна динамічна оцінка ефективності лікування хворих на хронічний поліпозний риносинусит // Ринологія. – 2012. - №1. – С. 30-34.
6. Лупир А.В. Клініко-епідеміологічна характеристика контингенту обстежених хворих на поліпозний риносинусит // Журнал вушних, носових, і горлових хвороб. – 2011. - №5. – С. 8-16.
7. Ласиця О.Л., Ласиця Т.С., Недельська С.М. Алергологія дитячого віку: навчально-методичний посібник. – К.:Книга плюс, 2004. – 368 с.
8. Науменко О.М., Терещенко В.П., Ющенко В.П., Морфологічні аспекти лікування поліпозного риносинуситу // Здоров'я України (Пульмонологія. Алергологія, Риноларингологія: мед.газета). – 2012. - №2. – С. 52-53
9. Пухлік С.М. Поліпозний риносинусит // Клінічна Імунологія. Алергологія. Інфектологія. -2010. - №3. – С. 5-10.
10. Науменко О.М., Васильєв В.М., Дєєва Ю.В., Безшапочний С.Б. Невідкладна допомога в оториноларингології: навчальний посібник // Всеукраїнское специализированное издательство «Медицина». – 2017. – 144с.
11. Бабінець Л.С, Бездітко П.А., Пухлік С.М. та ін Сімейна медицина: у 3 кн.:підручник. Кн.3. Спеціальна частина. Поліпрофільність загальної лікарської практики. – к., 2017. – 680 с.
12. Яковлева О.О., Барало Р.П.: Клінічна фармакологія антигістамінних препаратів в лікуванні алергічних захворювань: навчальний посібник для студентів медвузів, лікарів-інтернів. – Вінниця, 2005. – 80 с.
13. Чоп'як В.В., Головін Р.Р., Насадюк Х.М. Контактний дерматит // Клінічна імунологія. Алергологія. Інфектологія. – 2008. - №5. – С.22-26.
14. Андрейчин М.А., Чоп'як В.В., Господарський І.Я. Клінічна імунологія та алергологія.- Тернопіль: Укрмедкнига. 2005.- 372 с.
15. Пухлик Б.М. Алергологія: посібник для медвузів. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 135 с.
16. Казмірчук В.Є., Ковальчук Л.В. Клінічна імунологія та алергологія.-Вінниця: НОВА КНИГА.-2006.-528с.
17. Наказ МОЗ України №916 від 30.12 2015 року «Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги медикаментозна алергія, включаючи анафілаксію».
18. «Алергічний риніт». Клінічна настанова рекомендована для впровадження в Україні розширеною нарадою державних експертів від 30 листопада 2017р. затверджена на розширеній нараді державних експертів у відповідності до Наказу МОЗ України №1422 від 29.12.2016 р. та Наказу МОЗ України №302 від 21.03.2017.
19. Клінічна імунологія та алергологія: Підручник / Г.М. Драннік, О.С. Прилуцький, Ю.І. Бажора та ін.; За ред. проф. Г.М. Дранніка. — К.: Здоров'я, 2006. — 888 с. — Бібліогр.: С. 885-886.
20. Алергологія. Підручник за редакцією д.мед.н., професора Кузнецової Л.В., Національна медична академія післядипломної підготовки імені П.Л.Щупика. – Київ, 2008. 295 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://moz.gov.ua>
2. <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-14092021--1945-pro-zatverdzhennja-unifikovanogo-klinichnogo-protokolu-pervinnoi-medichnoi-dopomogi-integrovane-vedennja-hvorob-ditjachogo-viku>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. <https://www.ama-assn.org/about>
5. <https://www.facebook.com/AmericanMedicalAssociation/>

6. www.oapn.od.ua
7. www.who.int
8. <https://www.dec.gov.ua/mtd/home/>
9. <https://www.dec.gov.ua/mtd/home/>